

Postadres Postbus 24, 9410 AA Beilen
Telefoon (0593) 53 92 22
Internet www.middendrenthe.nl
E-mail gemeente@middendrenthe.nl

Aan de raads- en commissieleden van de gemeente
Midden-Drenthe

Bezoekadres
Beilen Raadhuisplein 1
ma, wo, vr 8.30 – 16.30
di 8.30 – 14.30
do 8.30 – 20.00
Smilde Hoofdweg 24
ma 8.30 – 12.00

Datum: 21 mei 2019
Behandeld door: Erik Verkade
Zaaknummer: 1408039
Onderwerp: Vaststelling subsidie 2018 VluchtelingenWerk
Noord-Nederland

Bijlagen:
29 MEI 2019

Geachte raads- en commissieleden,

Het college heeft besloten om de voorlopige subsidie 2018 van € 87,924,00 aan VluchtelingenWerk Noord-Nederland (VWNN) definitief vast te stellen.

Subsidie 2018

VWNN heeft over het jaar 2018 van ons een voorlopige subsidie ontvangen van in totaal € 87.924,00:

- € 60.503,00 als 'basissubsidie', en
- € 27.421,00 als extra subsidie

De extra subsidie is een tijdelijke subsidie door de toegenomen werkzaamheden als gevolg van de grote instroom van statushouders in onze gemeente. Bij de voorlopige subsidietoekenning 2018 is al aangegeven dat 2018, met de huidige inzichten, het laatste jaar is dat deze extra subsidie wordt verstrekt.

Werkzaamheden VWNN

De werkzaamheden van VWNN richten zich op:

- het meewerken in het kader van de taakstelling huisvesting statushouders, en
- het bieden van maatschappelijke begeleiding aan statushouders

Taakstelling statushouders

Elke gemeente krijgt halfjaarlijks van het ministerie een taakstelling om een aantal statushouders te huisvesten. Hiervoor is overleg noodzakelijk tussen gemeente, Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), woningcorporaties Actium en Woonservice en VWNN.

VWNN heeft hierin als taak de toekomstige inwoner van Midden-Drenthe te begeleiden bij de woningbezichtiging, inrichten van het huis, aanvragen van uitkeringen en toeslagen, regelen van scholing kinderen etc. VWNN vormt het eerste aanspreekpunt voor de statushouder.

In 2016 hadden we een grote opgave. Door de hoge instroom van vluchtelingen en de extra opgave om de achterstand weg te werken was de taakstelling ruim drie keer zoveel als in 2014. Uiteindelijk hebben we in 2016 103 statushouders gehuisvest.

In 2017 hebben we 72 statushouders gehuisvest en in 2018 lag dit aantal op 23¹. Daarmee zitten we vanaf 2018 weer op het niveau van vóór 2016.

Maatschappelijke begeleiding

De gemeente is wettelijk verplicht om zorg te dragen voor maatschappelijke begeleiding van statushouders. Dit kunnen we zelf doen, maar wij hebben er voor gekozen om dit uit te besteden aan VWNN. Dit doen we al jaren in volle tevredenheid. VWNN ondervangt hierdoor veel vragen van statushouders die anders aan de gemeente zouden worden gesteld. VWNN helpt bij het invullen van formulieren, bij vragen over de uitkering en de inburgering, bij gezinshereniging, bij het aanvragen van een nieuwe verblijfsvergunning etc.

Oordeel jaarstukken 2018

Uit de verantwoording en de gesprekken met VWNN blijkt dat men de gemeentelijke subsidie op een juiste manier heeft besteed en kan de subsidie definitief worden vastgesteld. De voorlopig beschikbaar gestelde subsidie 2018 van € 87.924,00 kan daarmee definitief worden vastgesteld.

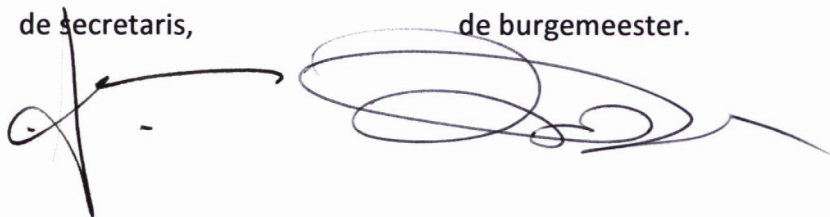
Informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Erik Verkade, teamleider Beleid en Samenleving, te bereiken op maandag tot en met vrijdag via telefoonnummer (0593) 53 93 19 of via het mailadres e.verkade@middendrenthe.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

de secretaris,

de burgemeester.

The image shows two handwritten signatures. On the left is a signature for the secretary, and on the right is a signature for the mayor. Both signatures are in dark ink and are somewhat stylized.

¹ In de jaarrekening van VWNN wordt op pagina 5 een aantal van 9 genoemd. Dit klopt niet.

afz. Postbus 70212, 9704 AE Groningen

College van Burgemeester en
Wethouders van Midden-Drenthe
Postbus 24
9410 AA BEILEN

Vluchtelingenwerk Noord-Nederland
Friesestraatweg 191-3
Postbus 70212
9704 AE Groningen
Telefoon (050) 575 72 90
Fax (050) 5779824
www.vwnn.nl
jedelkoort@vwnn.nl

datum 25-03-19

betreft Subsidievaststelling 2018

Geacht college,

Hierbij verzoek ik u de subsidie voor 2018 vast te stellen. Ten behoeve hiervan kunt u als bijlagen aantreffen een inhoudelijk activiteitenverslag en de jaarrekening 2018 van VluchtelingenWerk Noord-Nederland.

Met vriendelijke groet,
VluchtelingenWerk Noord-Nederland

i.o. Tsjanis Oelken

M. van Iperen
directeur-bestuurder

Jaarrekening 2018**Midden-Drenthe**

Inkomsten	Begroting	Realisatie	Verschil
Gemeente	87.924	87.924	0
Totaal inkomsten	87.924	87.924	0
Directe kosten			
Personeelskosten	60.177	69.518	9.341
Overige verblijfskosten	0	107	107
Vrijwilligerskosten	10.000	19.495	9.495
Huisvestingskosten	3.980	4.992	1.012
Kantoor- en organisatiekosten	6.653	5.763	-890
ICT	1.884	1.753	-131
Advieskosten	0	0	0
Afschrijvingen	0	0	0
Activiteitenkosten	0	0	0
Overhead	5.230	-13.704	-18.934
Totaal kosten	87.924	87.924	0
Resultaat	0	0	0

Jaarverslag 2018

van

VluchtelingenWerk Noord-Nederland

in de

gemeente

Midden-Drenthe

Voor u ligt het jaarverslag van VluchtelingenWerk in uw gemeente voor het jaar 2018.

Naast dit jaarverslag zal er een digitaal jaarverslag van VluchtelingenWerk Noord-Nederland verschijnen met daarin een toelichting van onze activiteiten in heel Noord-Nederland op alle disciplines waarin wij actief zijn zoals onze werkzaamheden op de centra, de maatschappelijke begeleiding, de werkzaamheden op het gebied van arbeidsparticipatie en inburgering. Dit jaarverslag zal medio april verschijnen op onze website.

*In dit jaarverslag blikken we terug op de activiteiten die wij hebben uitgevoerd in uw gemeente gericht op een de integratie van en door statushouders.
We wensen u veel leesplezier en als u nog vragen heeft kunt u contact opnemen met*

Keshia Hoogland
Teamleider Integratie

VWNN is lid van de Vereniging VluchtelingenWerk Nederland. VluchtelingenWerk Nederland is een onafhankelijke organisatie die opkomt voor de belangen van vluchtelingen en asielzoekers. Met duizenden vrijwilligers ondersteunen wij asielzoekers in de opvangcentra en vluchtelingen die een nieuw bestaan opbouwen in gemeenten.

VluchtelingenWerk is actief in alle asielzoekerscentra en actief in 300 gemeenten in Nederland. VluchtelingenWerk steunt asielzoekers en vluchtelingen vanaf het moment dat ze worden opgevangen totdat ze zelfstandig hun weg hebben gevonden. VluchtelingenWerk zet zich in om de positie van vluchtelingen en asielzoekers te verbeteren. Dit doen we ook door het beleid van de overheid en de standpunten van politieke partijen te beïnvloeden en door draagvlak te creëren. Daarnaast organiseren we projecten.

De kracht van vrijwilligers

Uitgangspunt in onze begeleiding is dat deze door vrijwilligers, die vanuit een professionele omgeving worden ondersteund, wordt geboden. Binnen VluchtelingenWerk zijn de vrijwilligers onze professionals. Zij worden gefaciliteerd en gestimuleerd door betaalde medewerkers. De vrijwilligers hebben in deze opdracht een belangrijke rol. Zij hebben als kerntaken het vergroten van de zelfredzaamheid van de statushouder en het vergroten van het netwerk van betrokkenen.

Vrijwilligers zijn nauw verbonden met de samenleving en dragen als betrokken burgers actief bij aan het draagvlak in de samenleving voor opvang en integratie van vluchtelingen. Talenten en expertise van vrijwilligers worden ingezet op terreinen waar onder vluchtelingen behoefte aan is of waar de vrijwilliger een andere waardevolle bijdrage kan leveren binnen onze organisatie.

Wij proberen zo veel mogelijk te werken met vrijwilligers uit de doelgroep. Zij functioneren dan als ervaringsdeskundige en/of tolk.

Zelfredzaamheid als basis

In de gehele begeleiding staat het vergroten van de zelfredzaamheid centraal. Dit houdt concreet in dat statushouders verantwoordelijk zijn en blijven voor bijvoorbeeld hun eigen financiën, hun huisvesting, het onderhouden van een sociaal netwerk, de inburgering en maatschappelijke participatie.

Samenwerking

VluchtelingenWerk zoekt altijd de samenwerking op met andere partijen als dit in het belang is van de statushouder. Indien nodig verwijzen wij door naar andere partners bij bijvoorbeeld psychische problematiek, opvoedingsondersteuning of multiprobleem-gezinnen. VWNN heeft een signaleringsfunctie en zal de samenwerking met andere partners in de gemeente of regio verder verstevigen.

Visie 2020

In onze visie 2020 zetten we uiteen waar we als organisatie voor staan, waar we naartoe werken en hoe we daar willen komen. Onze werkzaamheden zijn samen te vatten door middel van 3 metaforen;

- Als metgezel/reisgezel van aankomst tot zelfstandigheid ondersteunen we vluchtelingen tijdens alle fases van hun verblijf in Nederland. Zelfredzaamheid van de vluchteling staat hierbij steeds voorop. We focussen in ons werk scherper op de behoeftes van vluchtelingen en betrekken vluchtelingen actiever in onze eigen organisatie. We leveren meer maatwerk in de begeleiding van vluchtelingen. We gaan minder werken vanuit vaststaande pakketten en kijken meer naar de specifieke situatie en behoefte van de vluchteling. Onze werkzaamheden op het gebied van asiel en integratie verbinden we meer en eerder (meer parallel dan volgtijdelijk) met elkaar. Dit ondersteunt de integrale aanpak van dienstverlening aan vluchtelingen.

- Als ondernemende idealist steken we de handen uit de mouwen om aan ons ideaal te werken en steunen we anderen die hetzelfde doen.
- Als bruggenbouwer/verbinder dragen we bij aan het draagvlak staan we open voor initiatieven van anderen en nieuwe samenwerkingsvormen.

Integratie

Integratie van vluchtelingen verdient specifieke aandacht in beleid en uitvoering, vindt VluchtelingenWerk. Voor vluchtelingen is het moeilijk om een nieuw bestaan op te bouwen en om zich thuis te gaan voelen in Nederland. Het risico is groot dat de talenten van vluchtelingen onbenut blijven, terwijl zij juist erg gemotiveerd zijn om een bijdrage te leveren aan de Nederlandse samenleving.

Vluchtelingen zijn in ons land toegelaten omdat zij bescherming nodig hebben. Bescherming bieden aan vluchtelingen betekent ook: hen de mogelijkheid geven om een nieuw bestaan op te bouwen zodat zij zo snel mogelijk volwaardig kunnen deelnemen aan de Nederlandse samenleving.

Integratie moet volgens VluchtelingenWerk van twee kanten komen: zowel van de vluchteling als van de maatschappij. Verder is integratie niet alleen de verantwoordelijkheid van individuele vluchtelingen en Nederlandse burgers, maar ook van die van instellingen, bedrijven en overheden. Volgens VluchtelingenWerk zijn 'participatie, communicatie en emancipatie' de drie pijlers die het integratieproces dragen.

VluchtelingenWerk vindt dat de Nederlandse overheid de voorwaarden voor een goede integratie van vluchtelingen moet blijven faciliteren en dat gemeenten in staat moeten worden gesteld om extra ondersteuning te bieden. Integratie van vluchtelingen vraagt en verdient specifieke aandacht: investeren in een goede start leidt tot nieuwe Nederlanders die hun nieuwe leven graag tot een succes maken. Dit is in hun belang en in het belang van de Nederlandse samenleving.

Vlak voor de zomervakantie presenteerde minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de hoofdlijnen voor een nieuw Inburgeringsbeleid. De bedoeling is dat dit nieuwe inburgeringsstelsel in 2020 van start gaat.

Naast relevante gegevens en onderzoeken (waaronder [de evaluatie van de Wet inburgering 2013](#), maakte de minister voor zijn plannen gebruik van de input van vele deskundigen, waaronder ook VluchtelingenWerk. Zijn voorstel kon rekenen op breed (politiek) draagvlak; zo bleek ook tijdens het Kamerdebat op 4 juli jl.

VluchtelingenWerk ontwikkelt momenteel een samenhangend, integraal aanbod aan dienstverlening op het vlak van integratie (inburgering en maatschappelijke begeleiding, incl. Brede intake, PIP, PVT en arbeidsparticipatie), om eind 2019 aan gemeenten te kunnen aanbieden. De eerste stappen zijn het verzamelen van goede voorbeelden die mogelijk onderdeel worden van dit aanbod en het inventariseren van de toekomstige wensen van gemeenten.

Taakstelling huisvesting vergunninghouders

De taakstelling huisvesting vergunninghouders is evenals in voorgaande jaren leidend voor onze activiteiten in gemeenten.

Maatregelen zoals de EU-Turkije-deal hebben sinds 2017 geleid tot een lagere asielinstroom, een veranderde samenstelling hiervan en daalde het aantal toegekende asielverzoeken.

De dalende instroom van eind 2016 en 2017 stabiliseerde in 2018. De uitstroom naar gemeenten heeft vertraging opgelopen als gevolg van achterstanden bij de IND. Hierdoor is het mogelijk dat in sommige gemeenten het aantal plaatsingen achter is gebleven. De achterstand bij de IND is in de loop van 2018 verder opgelopen.

Onderstaand een overzicht van de taakstelling in uw gemeente:

Resultaten VVNN in uw gemeente in 2018:

Gevestigde vergunninghouders 2018	9
Verwachte taakstelling 1 ^e helft 2019	16

Draagvlakverbreding

VVNN is van mening dat een breed draagvlak bijdraagt aan een geslaagde integratie. Wij doen dit door middel van het geven van voorlichting op bijvoorbeeld scholen en andere informatiebijeenkomsten. Samen met andere organisaties zijn initiatieven ontwikkeld die bijdragen aan meer kennis, begrip en betrokkenheid m.b.t. vluchtelingen.

Daarnaast kunnen wij vanuit onze expertise de gemeente ondersteunen in een adviserende rol. Hierbij kunnen getrainde 'ervaringsdeskundigen' worden ingezet die hun kennis en ervaring als bron gebruikt om anderen hiermee verder te helpen.

Maatschappelijke begeleiding en juridische advisering

Maatschappelijke begeleiding

Statushouders worden door maatschappelijk begeleiders bijgestaan bij de integratie in hun nieuwe gemeente. In de gewijzigde Wet Inburgering (oktober 2017) is de maatschappelijke begeleiding opgenomen als wettelijke taak van gemeenten. De maatschappelijke begeleiding kan uit de volgende onderdelen bestaan - deze indeling is gebaseerd op de afspraken tussen Ministerie van SZW en de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) op basis van het Bestuursakkoord:

1. Praktische hulp
2. Hulp bij start inburgering
3. Stimuleren van participatie en integratieproces
4. Uitvoering van het Participatieverklaringstraject.

Het doel van de maatschappelijke begeleiding is toenemende zelfredzaamheid en participatie: de statushouder leert zelfstandig gebruik te maken van de benodigde (reguliere) voorzieningen, is in staat daarin zelf keuzes te maken en kan uiteindelijk een nieuw leven in de gemeente opbouwen als volwaardig participierend burger. De ene persoon doet dat sneller dan de ander. Afhankelijk van de mogelijkheden van de statushouder, levert VVNN zoveel mogelijk maatwerk. In overleg met de gemeente wordt bepaald welke onderdelen van de maatschappelijke begeleiding door VVNN worden uitgevoerd.

Vanuit de maatschappelijke begeleiding kunnen statushouders worden doorverwezen naar gespecialiseerde begeleiding binnen VluchtelingenWerk, bijvoorbeeld naar een arbeidscoach, een budgetcoach of een specifiek spreekuur.

Maar sommige onderdelen van de maatschappelijke begeleiding kunnen al in de centrale opvang aan de orde komen, zodat daar al een start gemaakt kan worden met de integratie. In de centrale opvang biedt VVNN sociaal-maatschappelijke begeleiding (voor asielzoekers en statushouders) en op sommige locaties verzorgen we gerichte activiteiten om de integratie van statushouders te bevorderen. Dit product sluit aan bij de missie van VVNN waar, indien mogelijk, een doorgaande leef- en leerlijn te realiseren.

Activiteiten van onze vrijwilligers in de maatschappelijke begeleiding/juridische advisering zijn:

- Statushouders opvangen, adviseren en informeren;

- Ondersteunen bij het invullen van formulieren;
- Stimuleren van de zelfredzaamheid van de statushouder;
- De statushouder informeren over Nederlandse gewoonten, gebruiken, wet & regelgeving, rechten en plichten in de inburgering, sociale voorzieningen in de gemeente, reguliere loketten, etc.;
- Inbedding van de Nederlandse kernwaarden van het participatieverklaringstraject;
- Kleine problemen aanpakken, laten zien hoe je dit kunt oplossen;
- De statushouder continu coachen in zijn eigen zelfregie en zelfredzaamheid;
- Stimuleren tot het opbouwen van een eigen netwerk;
- Het continu op de hoogte blijven van wet- en regelgeving;
- Volgen van basis- en aanvullende trainingen;
- Intermediair zijn tussen statushouder en instanties / brug naar de samenleving – het contact met andere Nederlanders;
- Signaleren van problemen.

Participatieverklaringstraject (PVT):

VWNN voert in de meeste gemeenten in Noord-Nederland de participatieverklaringstrajecten uit. In 2017 en 2018 was nog een flinke inhaalslag te maken op statushouders die waren ingestroomd voor de invoering van de nieuwe regeling.

Naar voren is gekomen dat het participatieverklaringstraject vooral een meerwaarde heeft wanneer de verklaring onderdeel is van een breder geheel aan activiteiten, waardoor statushouders de inhoud en het doel van de verklaring beter leren bevatten. VluchtelingenWerk onderschrijft deze conclusie. De verklaring krijgt pas impact en zeggingskracht, wanneer de statushouder wordt uitgenodigd zich persoonlijk met de vier kernwaarden (vrijheid, gelijkheid, solidariteit en participatie) te verbinden. VluchtelingenWerk heeft een participatietraject ontwikkeld waarbij naast de kennisoverdracht over de vier kernwaarden er een verdieping kan worden geboden. Dit gebeurt door het aanbieden van gestructureerde gesprekken met een tolk, waarmee de statushouder wordt ondersteund om persoonlijk invulling te kunnen geven aan de betekenis van de kernwaarden in de Nederlandse context. Hierbij is gekozen voor integrale maatschappelijke begeleiding of de PVT als los traject.

Met een dalende taakstelling en minder instroom van statushouders is het onmogelijk gebleken om per cursus één taalgroep te handhaven. Ook de groepsgrootte hebben we moeten aanpassen naar beneden om zodoende de cursussen zo veel mogelijk lokaal of subregionaal aan te kunnen blijven bieden, ook in de kleinere gemeenten. Veel door ons opgeleide tolken hebben door hun ervaring op de participatietrajecten intussen werk gevonden. Een mooie bijkomstigheid. Dit betekent wel dat VWNN flink heeft moeten investeren in het opleiden van nieuwe tolken die de gespreksleiders ondersteunen tijdens de cursus. De afgelopen twee jaren heeft VWNN het product participatietrajecten verder ontwikkeld en aangepast waar nodig. Dit heeft gevolgen voor de kostprijs. We hebben hierover contact gehad met de gemeenten en de prijzen moeten aanpassen per 2019.

Toeslagenservicepunt TSP:

Veel statushouders kennen het systeem van belasting/ toeslagen niet en daarnaast werkt het nog niet spreken van de Nederlandse taal niet mee.

Een voorbeeld hiervan is de digitalisering van de Belastingdienst waarbij de bekende blauwe envelop gaat verdwijnen. Daarnaast kan de toekenning van toeslagen na aanvraag langer duren omdat zij zich als *onbekende aanvrager* eerst persoonlijk met documenten moeten melden bij een Belastingkantoor. Sinds november 2015 heeft VluchtelingenWerk met Belastingdienst Toeslagen en het COA een samenwerking gestart waarbij de huur- en de zorgtoeslag vlak voor de verhuizing van de statushouder wordt aangevraagd. Het belangrijkste doel hiervan is dat alle statushouders snel hun toeslagen gaan krijgen en niet alleen de statushouders die in een gemeente gehuisvest worden waar VWNN de begeleiding doet. VWNN monitort de aanvraag en doet de aanvragen zelf wanneer deze nog niet zijn gedaan of wanneer aanvullende toeslagen van toepassing zijn. Denk hierbij aan het Kindgebonden Budget en de Kinderopvangtoeslag. Door dit samen met de vluchteling te doen wordt deze vertrouwd gemaakt met het digitale netwerk van Belastingdienst Toeslagen. Hierbij is de inzet dat de vluchteling uiteindelijk zelf wijzigingen kan signaleren, invoeren of weet waar hij met signalen bij Belastingdienst Toeslagen terecht kan.

Door middel van een token kunnen *tokenhouders* (medewerkers van VVNN die een token van de Belastingdienst hebben gekregen) gebruik maken van de backoffice en regionale accountmanagers van de Belastingdienst Toeslagen, wanneer zich problemen voordoen rond aanvragen, beschikkingen of uitbetaling. Door regelmatige bijeenkomsten i.s.m. Belastingdienst Toeslagen worden deze vrijwillige tokenhouders bijgeschoold in de processen en eventuele jaarlijkse wijzigingen a.g.v. wetswijzigingen binnen Belastingdienst Toeslagen.

Project Euro-Wijzer 3 2018 – 2021

Statushouders starten hun leven in Nederland met een zeer kwetsbare inkomenspositie. Zij moeten rondkomen van de bijstand en beschikken vaak niet over spaargeld. Om hun nieuwe huis in te kunnen richten krijgen zij een inrichtingskrediet van de gemeente. Zij starten dus veelal met een schuld. Daarbij komt dat de digitale wereld voor veel vluchtelingen onbekend en het financiële stelsel in Nederland ingewikkeld is.

Met het project Euro-Wijzer biedt VluchtelingenWerk zo snel mogelijk na vestiging in een gemeente ondersteuning en coaching: statushouders zetten samen met een vrijwilliger stappen naar financiële zelfredzaamheid ter preventie van schulden.

Euro-Wijzer is een methode die, i.s.m. het Nibud, speciaal voor de doelgroep statushouders is ontwikkeld. Met behulp van dit materiaal wordt gewerkt aan een aantal concrete doelen. Zoals een ordelijke thuisadministratie, omgaan met digitaal betaalverkeer, leren vooruit denken/plannen in uitgavepatroon en te informeren over en aanvragen van bestaande voorzieningen (bijv. huursubsidie, zorgtoeslag, kinderbijstand, kindertoeslag).

Zo kan (verdere) escalatie van financiële problemen worden voorkomen. Aanvankelijk doen de vrijwilligers en statushouders veel samen, maar uiteindelijk worden statushouders zelf meer financieel redzaam.

VluchtelingenWerk Nederland zette in 2018 met Project Euro-Wijzer 3 voort op voorgaand project Euro-Wijzer 2 met als doel zoveel mogelijk gemeenten te bereiken met methode Euro-Wijzer om zoveel mogelijk statushouders te ondersteunen en om de methode Euro-Wijzer te verduurzamen binnen onze Maatschappelijke Begeleiding.

Het OranjeFonds was in 2018 co-financierder van project Euro-Wijzer 3 dat loopt t/m 2020. De financiering van het OranjeFonds gaat jaarlijks omlaag ten einde de methode institutioneel te verduurzamen binnen onze organisatie.

In 2018 heeft VluchtelingenWerk Noord-Nederland 197 statushouders begeleid middels de cursus '*Omgaan met Geld in Nederland*'. Daarnaast zijn er 39 van onze vrijwilligers getraind op de methode Euro-Wijzer om deze methode individueel in de maatschappelijke begeleiding aan te bieden of groepsgewijs middels de cursus '*Omgaan met Geld in Nederland*'. Onze vrijwilligers worden daarbij ondersteund door onze vrijwillige tolken zodat z.s.m. na vestiging in een gemeente gestart kan worden.

Het opleiden van onze vrijwilligers tot budgetcoach en/of cursusleider is opgenomen in ons interne trainingsaanbod. In een groeiend aantal gemeenten wordt het project voortgezet of gestart, óók in gemeenten waar VVNN (nog) niet actief is.

In 2019 wil VVNN nog meer statushouders bereikt hebben met methode Euro-Wijzer en evenredig meer vrijwilligers hiertoe trainen. Ook willen we in 2019 onze kennis, ervaring en de methode Euro-Wijzer gaan delen met andere organisaties, dan wel ondersteuning bieden zodat ook zij statushouders beter kunnen ondersteunen bij het voorkomen van schulden.

Het project Euro-Wijzer is ook in uw gemeente uitgevoerd. Er is in april gestart met een groep van acht Eritrese mensen die gedurende twee maanden elke week les kregen. De lessen werden uitgevoerd door een getrainde vrijwilliger en zij werd ondersteund door een tolk Tigrinya. Alle acht deelnemers hebben een certificaat mogen ontvangen. De deelnemers hebben de cursus als prettig en leerzaam ervaren. Na de zomer zijn er nog twee extra cursusdagen geweest op aanvraag van de groep. Ze hebben een paar maanden kunnen oefenen en er waren een aantal aandachtsgebieden die lastig

bleven zoals het gebruiken van Digid en het aanvragen van toeslagen. Hierop is ingesprongen met de twee extra lesdagen.

Begin november is er een tweede groep gestart en dit keer is gekozen voor een groep Arabisch sprekende mensen. De hulpvraag van deze groep bleek anders te zijn. Waar het bij de Eritrese groep ontbrak aan basiskennis was die bij de Syrische groep al meer aanwezig. Daar lag de focus meer op wat er gebeurt qua belastingen en uitkering op het moment dat je gaat werken en werd er meer de diepte in gegaan op het gebied van toeslagen en belastingwetten. Er werd met deze groep samenwerking gezocht met de bibliotheek zodat hier gebruik gemaakt kon worden van pc's waar de deelnemers in konden loggen op belangrijke websites van de overheid, DUO en toeslagen.

Euro-Wijzer 3 in 2018 uw gemeente:

Aantal deelnemers	18
Aantal getrainde budgetcoaches	1

Gezinshereniging en juridische advisering

Het aantal gezinsherenigingen in 2018 is gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. Door de lange wachttijden bij de IND in de gezinsherenigingsprocedures is de onzekerheid voor veel statushouders over hun gezinshereniging heel groot geweest. Dit doet de integratie van de statushouder geen goed. Vluchtelingenwerk heeft met beperkte, tijdelijke landelijke middelen hierin zo goed mogelijk ondersteuning geleverd. Helaas was deze ondersteuning niet altijd in de eigen gemeente te organiseren, omdat gemeentelijke financiering hiervoor ontbrak.

De overige juridische dienstverlening bestaat uit ondersteuning aan uitgeprocedeerden en aan statushouders met verblijfsrechtelijke vragen, zoals naturalisatie, verlengingen en/of intrekkingen van vergunningen. Uitgeprocedeerden ondersteunen we enerzijds door met de cliënt de resterende verblijfsrechtelijke mogelijkheden door te nemen, anderzijds door gesprekken te voeren over toekomstoriëntatie en terugkeer als verblijfsrechtelijke mogelijkheden in Nederland niet meer aan de orde zijn.

We werken hierin nauw samen met diverse instanties, zoals kerken, Inlia, noodopvangorganisaties, gemeentes en andere maatschappelijke organisaties. Als zelfstandige terugkeer aan de orde is werken we in diverse landen met NGO's in het land van herkomst samen. En ook samenwerking met DT&V wordt gezocht als het in het belang van de cliënt is.

In ieder van de drie noordelijke provincies bevindt zich een *Juridisch Steunpunt*. Zij worden vooralsnog gefinancierd door tijdelijke landelijke programmagelden van VluchtelingenWerk en de Nationale Postcodeloterij. Op deze steunpunten kunnen vluchtelingen terecht met vragen rondom gezinshereniging, juridische rechtsbescherming, terugkeer en juridische vragen rondom een reguliere verblijfsvergunning als er in hun eigen gemeente geen voorziening voor is of als het om zeer complexe vraagstukken gaat.

Terugkeer

Begeleiding bij terugkeer

Sommige mensen verblijven jarenlang zonder verblijfsvergunning in Nederland. Anderen hebben recent het bericht gekregen dat hun asielverzoek is afgewezen. Psychische en praktische problemen die daar mee gepaard kunnen gaan, vormen vaak een belemmering voor het nadenken over- en het organiseren van terugkeer naar het land van herkomst. Deze mensen hebben behoefte aan ondersteuning.

VluchtelingenWerk begeleidt asielzoekers en vluchtelingen vanuit de centrale opvanglocaties en de juridische steunpunten met een breed scala aan dienstverlening. Ook op het gebied van terugkeer bieden we deskundige counseling en maatwerk. De meerwaarde van deze begeleiding door VluchtelingenWerk wordt al in meerdere gemeentes erkend en in de praktijk gebracht.

Toekomst oriëntatie en terugkeerbegeleiding

Het huidige terugkeerproject *Met Opgeheven Hoofd2* heeft als doel om asielzoekers te ondersteunen bij het vinden van een nieuw toekomstperspectief en terugkeerbegeleiding te bieden aan potentiële terugkeerders.

Weloverwogen keuze

In het project bespreekt de (afgewezen) asielzoeker samen met de counselor van VluchtelingenWerk de mogelijkheden voor de toekomst. Iemand kan met vragen terecht bij de counselor, maar ook bij een lokale samenwerkingspartner van VluchtelingenWerk in het land van herkomst. Zo krijgt iemand recente en relevante informatie over de situatie in zijn of haar land van herkomst en kan hij of zij een weloverwogen keuze maken over terugkeer.

Kiest de (afgewezen) asielzoeker voor terugkeer, dan geeft VluchtelingenWerk informatie over de verschillende terugkeerprojecten in Nederland. Hierbij worden ook de mogelijkheden besproken van terugkeer met project *Met Opgeheven Hoofd2*. In Noord Nederland zijn 66 cliënten intensief begeleidt bij hun terugkeerproces in 2018.

Daadwerkelijk terugkeren

VluchtelingenWerk biedt begeleiding aan mensen die daadwerkelijk voor terugkeer en re-integratie kiezen. We bespreken de mogelijkheden voor werk, het contact leggen met familie, het volgen van een opleiding en het krijgen van de juiste medische zorg en huisvesting. Hiervoor maken we samen een plan van aanpak, met speciale aandacht voor activering, weerbaarheid en zelfredzaamheid van cliënten.

ERSO-netwerk is uniek

VluchtelingenWerk Nederland is lid van een uniek netwerk van lokale ngo's in landen van herkomst, het *European Reintegration Support Organisations* (ERSO). Deze organisaties houden zich bezig met duurzame re-integratie in de landen van herkomst.

De samenwerking is nauw en persoonlijk. Nadat een asielzoeker is teruggekeerd naar zijn land van herkomst, zet een lokale samenwerkingspartner de begeleiding voort en denkt mee over het gemaakte plan van aanpak. Zo bieden wij samen intensieve ondersteuning op maat, zowel in Nederland als in het land van herkomst en kan iemand bouwen aan een nieuwe toekomst met perspectief.

Voor VluchtelingenWerk staat het internationale vluchtelingenrecht centraal. Dit betekent dat wij ons primair inzetten voor asielzoekers die nog in procedure zijn en mensen die in Nederland als vluchteling zijn erkend. Voor deze groepen zijn wij de belangrijkste belangenbehartiger in Nederland. Uit humanitaire overwegingen hebben wij ook oog voor de positie van uitgeprocedeerde asielzoekers. Vanuit deze visie bieden wij hen in de dagelijkse praktijk informatie en advies.

Door het Asiel, Migratie en Integratie Fonds zijn twee landelijke terugkeerprojecten gefinancierd. Project 'Een Nieuw Hoofdstuk' (ENH) waarin asielzoekers met pre-departure counselors hun toekomst- en terugkeermogelijkheden kunnen onderzoeken en het project 'Met Opgeheven Hoofd' (MOH) waarin de feitelijke terugkeerbegeleiding plaatsvindt. Voor het project MOH werd door de consulent landen van herkomst samengewerkt met partnerorganisaties uit de landen van herkomst. Tijdens een partnerweek in september hebben deze internationale partners ons land bezocht en een aantal voorlichtingen gegeven in opvanglocaties in o.a. Ter Apel (Nigeria en Eritrea) Hoogeveen (Irak).

De counseling en terugkeerbegeleiding is in Noord Nederland uitgevoerd op steunpunten in Leeuwarden, Drachten, Groningen en Assen. Vanuit het Project ENH zijn er landelijk, 439 mensen

begeleid waarvan er 133 zijn ingeschreven bij MOH en uiteindelijk 51 zijn teruggekeerd naar het land van herkomst. Tot een jaar na terugkeer houdt Vluchtelingenwerk op een aantal momenten via de partnerorganisatie nog contact met deze mensen om te horen hoe het met hen gaat.

In uw gemeente in 2018:

Vrijwilligers maatschappelijke begeleiding enAantal vrijwilligers	
juridische advisering	
Begin 2018	14
Eind 2018	14

Personeel maatschappelijke begeleiding en	Aantal
juridische advisering	
Teamleiders	3
Stagiaires	4

Communicatie	Onderwerpen
Gemeente	Samenwerking tussen de gemeente en VVNN; samenwerking ketenpartners en andere lokale organisaties, specifieke problematiek van de doelgroep, algemeen beleid, draagvlakverbreding, subsidierelatie
Diaconie	Samenwerking, taalmaatjes
Maatschappelijk werk	Verwijzingen, taakverdeling, samenwerking in activiteiten
Samenwerkingspartners	Voorlichting, beeldvorming, doorverwijzingen

Statushouders per gemeente	Aantal
Aantal cliënten	
Aantal nationaliteiten	16

Top 5 Herkomstlanden

1) Syrië
2) Eritrea
3) Afghanistan
4) Somalië
5) Irak

Taakstelling	Aantal
Halfjaartaakstelling 2019	16
Achterstand eind 2018	0

Trajecten	Aantal
Pre-vestiging	3
Maatschappelijke begeleiding	3

Spreekuren gemeente Midden-Drenthe	Openingstijden
Dinsdag	10 tot 14 uur
Vrijdag	10 tot 14 uur

Top 5 van onderwerpen tijdens spreekuur

- 1) Financiële vragen (achterstanden, betalingsregelingen)
- 2) Vragen rondom verblijfsvergunning
- 3) Vragen over inkomen (studiefinanciering, uitkering)
- 4) Vragen over toeslagen
- 5) Helpen met het lezen van post

Doorverwijzingen tijdens spreekuur naar...

- 1) Werkcoach
- 2) Maatschappelijk werk
- 3) Gemeente
- 4) Humanitas
- 5) Diaconie

Educatie activiteiten

Inburgering

VluchtelingenWerk biedt nieuwkomers een doorlopende leef- en leerlijn: van aankomst in Nederland totdat ze hun eigen plek in onze samenleving gevonden hebben. Inburgering is daar een onderdeel van. VluchtelingenWerk biedt kleinschalige inburgering in een huiselijke sfeer, waarbij we extra aandacht hebben voor kwetsbare groepen (alfabetisering, langzaam lerenden, ouderen). We proberen de inburgering zo dicht mogelijk bij de woonplaats aan te bieden. Onze cursisten krijgen begeleiding van een taalcoach, die wekelijks bij hen thuis komt om de taal te oefenen in de praktijk. VluchtelingenWerk werkt met gecertificeerde docenten en voldoet aan alle kwaliteitseisen van Blik op Werk. Wij hebben geen winstoogmerk. Onze cursisten beoordelen onze cursussen met een 7,8. In 2018 werd bekend dat in 2020 de nieuwe inburgeringswet ingevoerd gaat worden, waarbij gemeenten meer de regie gaan krijgen. VluchtelingenWerk bereidt zich zowel landelijk als regionaal voor om gemeenten een geïntegreerd aanbod (inburgering en maatschappelijke begeleiding) te kunnen doen wat past binnen de nieuwe wet. In de drie noordelijke provincies biedt VVNN:

aantal locaties: 15
aantal groepen: 54
aantal cursisten: 473

Sociale participatie

Project Eritrese Nederlanders

Veel statushouders uit Eritrea kunnen wel een extra steuntje in de rug gebruiken om hun draai te vinden in Nederland. Ze zijn vaak nog heel jong, laag opgeleid en komen uit een cultuur die erg verschilt van die van ons. Het project Eritrese Nederlanders laat hen zien wat er mogelijk is, wat de kansen zijn en hoe ze zelf keuzes kunnen maken.

Het project wordt in samenwerking met Stichting Lamat in vijf regio's in Noord-Nederland uitgevoerd. Per locatie wordt een groep van gemiddeld 20 deelnemers een half jaar lang begeleid.

Er wordt gestart met een *empowerment-training* van Stichting Lamat. Lamat is een stichting van Eritreeërs voor Eritreeërs die de deelnemers in acht bijeenkomsten onder meer laat zien wat de cultuurverschillen zijn, welke normen en waarden in Nederland gelden, waarom het belangrijk is om te integreren, welke opleidingskansen er zijn en hoe een eigen plan voor de toekomst kan worden gemaakt. Daarna volgt een *activerings-traject*, waarin de deelnemers hulp krijgen om aan dat toekomstplan te werken. Die ondersteuning krijgen ze van zogeheten Talenten - Eritreeërs die al behoorlijk geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving en op die manier een voorbeeldfunctie hebben - en van vrijwillige participatiecoaches die wekelijks met de deelnemers op pad gaan. Ook krijgen ze nog een zestal praktische trainingen. Met dat steuntje in de rug, bieden we deelnemers een treetje hoger komen op de participatieladder en vol vertrouwen kunnen werken aan hun toekomst. Het project wordt gefinancierd door het Doe-fonds, de provincie Groningen en Projecten in Nederland (PiN).

Arbeidsparticipatie

Werk is noodzakelijk om volwaardig te kunnen deelnemen aan de Nederlandse samenleving. Echter, de arbeidsparticipatie van vluchtelingen blijft achter bij de totale beroepsbevolking in Nederland. En zij die wel aan het werk zijn, hebben veelal laag gekwalificeerd werk en een parttime functie.

VluchtelingenWerk Noord-Nederland bereidt vluchtelingen (statushouders) voor op hun toekomst op de arbeidsmarkt, zowel collectief (door trainingsbijeenkomsten) als individueel (door de persoonlijke ondersteuning en coaching van vrijwillige arbeidscoaches). Daarnaast signaleren we als belangenbehartiger welke belemmeringen er door zowel maatschappij als statushouders ervaren worden. In ons netwerk met werkgevers en maatschappelijke organisaties stellen we onze expertise beschikbaar en leggen verbindingen om de toegang voor statushouders tot de arbeidsmarkt te vergemakkelijken.

Project VIP2, Vluchtelingen Investeren in Participeren

VluchtelingenWerk Noord-Nederland heeft ook dit jaar samen met werkgevers, opleiders en lokale overheid in het project VIP2 statushouders begeleid.

Wij geloven in een integrale aanpak die aansluit op de inburgering, waardoor de barrières die er nu zijn voor arbeidsparticipatie van statushouders worden verminderd en waarbij alle partijen hun verantwoordelijkheid nemen. Statushouders, werkgevers én overheid. Hiertoe kan het project VIP2 per gemeente op maat aangeboden worden, passend binnen het lokale gemeentebestuur. Zodat statushouders zelfbewust keuzes maken, hun weg weten te vinden en kansen krijgen én grijpen op de

Nederlandse arbeidsmarkt.

VIP2 is de afgelopen twee jaar ontwikkeld en wordt inmiddels landelijk aangeboden in ruim 60 gemeenten. Het verschil met VIP1 (2015-2017) is de aanpassing van de methodiek aan de verschillende doelgroepen. Zo werd in 2018 met succes een pilot gedraaid met 'VIP in eigen taal'. Deze training wordt gegeven door een trainer uit de doelgroep en is daarmee waardevol voor statushouders. In Noord Nederland kunnen tot en met juni 2020, 400 statushouders deelnemen aan dit traject.

VIP2 bestaat uit:

- een collectief trainingsprogramma met actieve werkvormen gericht op het onderzoeken van de eigen mogelijkheden en wensen maar ook op de verwachtingen van de arbeidsmarkt en de benodigde vaardigheden om daar deel van uit te maken (denk aan cv maken, jezelf 'verkopen' etc.)
- individuele ondersteuning door een vrijwillige arbeidscoach gericht op het in de praktijk brengen, oefenen en uitvoeren van het geleerde in de training
- het opdoen van praktijkervaring door bedrijfsexcursies, stages, stagemarkten of anderszins contacten met werkgevers

VIP is een landelijk project VluchtelingenWerk Nederland en wordt mede mogelijk gemaakt door het Asiel, Migratie en Integratiefonds (AMIF) en de Rabobank.

VIP-2 is in uw gemeente niet uitgevoerd.

Aandachtspunten voor de toekomst

Nieuwe wetgeving 2020

Vlak voor de zomervakantie presenteerde minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de hoofdlijnen voor een nieuw Inburgeringsbeleid. De bedoeling is dat dit nieuwe inburgeringsstelsel in 2020 van start gaat.

De ervaring van de afgelopen jaren is dat het volgen van alleen een inburgeringstraject niet voldoende is voor het verwerven van een plaats in de samenleving. Het is belangrijk om de inburgering te combineren met andere vormen van activiteit - sociale activering of werk - om de taalontwikkeling te stimuleren en daarmee de mogelijkheden om lokaal te participeren. Centrale begrippen in dit nieuwe stelsel zijn:

inburgering, werk, sociale activering; niet voortijdig maar gelijktijdig;

maatwerk per statushouder;

het bieden van een reëel toekomst;

afstemming van diverse activiteiten onder de regie van de gemeente

VluchtelingenWerk ontwikkelt momenteel een samenhangend, integraal aanbod aan dienstverlening op het vlak van integratie (inburgering en maatschappelijke begeleiding, incl. brede intake, PIP, PVT en arbeidsparticipatie), om eind 2019 aan gemeenten te kunnen aanbieden.

Wij willen graag met de gemeente en ketenpartners in gesprek de bijdrage die wij op lokaal niveau kunnen leveren aan het nieuwe Inburgeringsbeleid. Er zijn o.i. al veel bouwstenen aanwezig die gecombineerd worden tot een samenhangend aanbod waarmee de gewenste versnelling van de inburgering gerealiseerd kan worden en het maatwerk per statushouder.

Financiering juridische ondersteuning

Vluchtelingenwerk verwacht in 2020-2022 een fors verhoogd aantal verblijfsrechtelijke vraagstukken van statushouders. Naast de reguliere vraagstukken betreft de piek het verlenging en/of intrekken van verblijfsvergunningen van de Syriërs en Eritreeërs die in 2015/2016 in Nederland een tijdelijke verblijfsvergunning hebben gekregen. Mede afhankelijk van de veiligheidssituatie in het land van herkomst kunnen deze vraagstukken zeer complex van aard zijn en daarmee zeer tijdrovend. Voldoende, gekwalificeerde juridische ondersteuning is noodzakelijk om het integratieproces van deze statushouders zo min mogelijk te ondermijnen. We zullen dit onderwerp in de subsidieaanvragen 2020 voor alle gemeentes in Noord Nederland meenemen. Ons inziens is een laagdrempelige, goed toegeruste voorziening in de eigen gemeente

ARBEIDSPARTICIPATIE

Werk – betaald of vrijwillig – is van het grootste belang om te integreren en te participeren in de Nederlandse samenleving. Werk is van belang om mee te doen, om bij te dragen aan de samenleving, voor de individuele ontwikkeling op diverse terreinen en om een positief zelfbeeld en een gevoel van eigenwaarde te stimuleren. We constateren echter dat vluchtelingen te maken hebben met een aantal specifieke belemmeringen bij het toetreden op de Nederlandse arbeidsmarkt. Er is een taalachterstand, de meeste vluchtelingen hebben een onvoldoende sociaal netwerk en te weinig kennis van de Nederlandse (bedrijfs)cultuur en omgangsvormen. Vanuit de werkgevers is er onbekendheid met de doelgroep waardoor aarzeling bestaat om vluchtelingen aan te nemen.

VluchtelingenWerk initieert daarom projecten en activiteiten gericht op het stimuleren van vluchtelingen richting werk en sociale activering, zoals VIP of het project Eritrese Nederlanders . VluchtelingenWerk is een volwaardige en serieuze reïntegratiepartner vanwege de kennis van en ervaring met de doelgroep. Graag gaan wij met de gemeente in overleg hoe wij op dit punt de samenwerking kunnen versterken, in het belang van de doelgroep en van de lokale samenleving.

STATUSHOUDERS MET ONTHEFFING INBURGERING

In de laatste jaren is het aantal statushouders met een ontheffingen toegenomen. Deze statushouders hebben grote moeite met het verwerven van de Nederlandse taal en het doen van het Inburgerings-examen op A-2 niveau is voor hen niet haalbaar. Gevolg is veelal een beperkte participatie en grote afstand tot de Nederlandse arbeidsmarkt.

Reguliere reïntegratie-programma's zijn vanwege de taal niet voor hen weggelegd. Het potentieel van deze statushouders wordt daarmee niet aangeboord. Een programma in de eigen taal kan ze helpen om te komen tot een reëel en perspectiefvol bestaan in Nederland. Onder andere voor deze groep heeft VluchtelingenWerk het project "VIP in eigen taal" ontwikkeld. In het najaar van 2018 is een pilot gedraaid in Assen die voorjaar 2019 wordt geëvalueerd. Graag willen wij met de gemeente Midden Drenthe in gesprek over hoe wij vervolg kunnen geven aan dit project.